

ha skrevet den morgenen hun ble arrestert og som ble lest opp av lektor Hans Christian Norløff. Tårene sto i øynene på ham, pikene gråt: «Takk for meg. Nå får dere ikke se meg mer. I natt ble vi arrestert.»

Det er ikke alle i klassen som husker brevet, jeg visste ikke hva jeg skulle tro. Igjen støtte jeg på det jeg ikke hadde tenkt på da jeg begynte. Hvorfor var det så vanskelig å huske Kathe Lasnik? Erindringsarbeidet var tungt for venninnene også. Hadde utslettelsen vært bort andre minner? Slik virket det.

Hvordan er det mulig å finne ut om Kathe Lasnik skrev avskjedsbrevet? Tok lektor Norløff med seg brevet etter at han hadde lest det opp? Han hadde vært lektor på Fagerborg fra 1935 til 1949. Ifølge Universitetsbibliotekets katalog tok han hovedfag i matematikk i 1920 med oppgaven *Om funksjonen* $f(z) = A \ln(z+1) + B \ln(z-1)$. Han kunne være født omkring 1895 og måtte for lengst være død. Kanskje hadde han barn som hadde tatt vare på noen av farens papirer, blant dem lå kanskje Kathe Lasniks avskjedsbrev?

I artikkelen «Statistisk oversikt over krigsdødsfallene 1940–1945»⁶ redegjør demografen Julie Backer for dødsfall i Norge som skyldtes krigsoperasjonene og Hitler-Tysklands og nazitenes overgrep. For de fleste fangene som hadde dødd i Auschwitz fantes verken dødserklæring fra lege eller annen offentlig myndighet. Julie Backer hadde støttet seg til erklæringer fra medfanger som hadde overlevd, da hun laget statistikken like etter krigen. I en pappeske i Statistisk sentralbyrås kjellerarkiv i Kongensgate 6 fant jeg underlagsmaterialet til tabellene, 10 262 dødsmeldinger buntet sammen etter kategori og pakket inn i gråpapir: soldater under felttoget, sjøfolk, sivilbefolkning, jøder og så videre. Jeg åpnet pakken det sto «jøder» på og fant skjemaet med Kathe Lasniks navn. Det nærmeste det gikk an å komme en dødsattest for henne befant seg i bygningen der jeg hadde min arbeidsplass. Attesten var omtrent så

stor som en brevkonvolutt, et stensilert formular som var fylt ut med blyant og inneholdt fødselsdato, bosted og dødsdato.

Dødsdatoen var satt til 1. desember 1942. Da ankom de som hadde blitt arrestert i Oslo 26. november Auschwitz. En betjent i det tyske hemmelige statspolitiet rapporterte til sitt tjenestested at jernbanetoget med 532 norske jøder kom fram litt før klokka 21.00. Plasskommandanten for Avdeling 2 (Birkenau) i konsentrasjonsleiren Auschwitz kvitterte for mottakelsen på navnelista som fulgte transporten.⁷ 186 menn mellom 15 og 50 år ble tatt ut til å arbeide, og fikk fangenummer fra 79 064 til og med 79 249.⁸ De eldre mennene, kvinnene og barna ble kjørt bort på lastebiler.